

ธุรกิจครอบครัว (family business) ในตลาดหุ้นไทย: บทบาทและการเติบโต

จัดทำโดย
นางสาวสุมิตรา คังสมวรพงษ์
ฝ่ายวิจัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สรุปประเด็นสำคัญ:

จากการศึกษา “ธุรกิจครอบครัว” (family business) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ (ตลาดหุ้นไทย) จำนวน 791 บริษัท พบว่า

- 57% ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหุ้นไทยทั้งหมดที่เป็นธุรกิจครอบครัว มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด รวม 43% ของมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวมทั้งตลาด กระจายตัวในเกือบทุกหมวดธุรกิจ ส่วนใหญ่อยู่ในหมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ หมวดพลังงานและสาธารณูปโภค หมวดพาณิชย์ หมวดการแพทย์ และกลุ่มบริการในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ
- ธุรกิจครอบครัวอาศัยกลไกระดมทุนในตลาดหุ้นไทย เสริมสร้างความเติบโตของกิจการ ซึ่งพบว่าบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากขนาดของกิจการ การระดมทุน การสร้างรายได้และการสร้างผลกำไร โดยในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา มีธุรกิจครอบครัว 149 บริษัท มีมูลค่าระดมทุนครั้งแรกมากกว่า 308,306 ล้านบาท คิดเป็น 58% ของมูลค่าระดมทุนทั้งหมด
- บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวให้ความสำคัญกับการเติบโตยั่งยืน โดยพบว่า 86 บริษัท ผ่านการคัดเลือกและอยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน ประจำปี 2565 (จากรายชื่อทั้งหมด 170 บริษัท) โดยมีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวม 6.42 ล้านล้านบาท คิดเป็น 35% ของมูลค่าหลักทรัพย์รวมทั้งตลาด
- บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการเติบโตของเศรษฐกิจไทย ทั้งทางตรงและทางอ้อม
  - ในปี 2565 บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวมีรายได้รวมสูงถึง 39.3% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และ จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลรวมสูงกว่า 101,589 ล้านบาท คิดเป็น 13.6% ของภาษีเงินได้นิติบุคคลทั้งระบบที่กรมสรรพากรจัดเก็บ
  - ณ สิ้นปี 2564 บริษัทจดทะเบียนเหล่านี้มีการจ้างพนักงานรวมสูง 925,256 คน โดยเฉพาะการจ้างงานในกลุ่มเกษตรและอาหาร กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และกลุ่มบริการ ที่บริษัทเหล่านี้มีการจ้างพนักงานในสัดส่วนที่สูงกว่า 60% ของจำนวนพนักงานทั้งหมดที่มีการจ้างงานในกลุ่มอุตสาหกรรมนั้นๆ
- หากทุกภาคส่วนช่วยกันเสริมสร้างให้ “ธุรกิจครอบครัว” ในประเทศไทยให้มีความแข็งแกร่ง เท่ากับว่าเราช่วยกันสร้างฟันเฟืองสำคัญอีกตัวหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย

Disclaimers:

ข้อมูลที่ปรากฏในเอกสารฉบับนี้ จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ความรู้และแนวคิดแก่ผู้อ่าน มิใช่การให้คำแนะนำด้านการลงทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมิได้ให้การรับรองในความถูกต้องของข้อมูล และไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายใดๆ ที่เกิดขึ้น อันเนื่องจากการนำข้อมูลไม่ว่าส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดไปใช้อ้างอิง หรือเผยแพร่ไม่ว่าในลักษณะใด นอกจากนี้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงแก้ไข เพิ่มเติมข้อมูลไม่ว่าส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดตามหลักเกณฑ์ที่เห็นสมควร ความเห็นที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความเห็นของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เมื่อกล่าวถึงธุรกิจครอบครัว (family business) แน่นอนว่าเรามักจะนึกถึงคำว่า กงสี หรือหลายๆ ตระกูลที่ถือเป็นเจ้าสัวในประเทศไทย ซึ่งจากการศึกษาประวัติธุรกิจครอบครัวเจ้าสัวในประเทศไทย พบว่าจะเป็นธุรกิจของครอบครัวที่มีประวัติการทำธุรกิจมายาวนาน ส่วนใหญ่จะมีต้นตระกูลที่อพยพมาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะที่มาจากประเทศจีน (รุ่นที่ 1 - Generation 1) มาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย อาศัยความขยันและอดทนในการทำธุรกิจ ซึ่งคนในรุ่นนี้ส่วนใหญ่มีลูกจำนวนมากและอาศัยเป็นแรงงานครอบครัวในการบุกเบิก (รุ่นที่ 2 - Generation 2) โดยจะเป็นช่วงธุรกิจครอบครัวขยายตัวอย่างรวดเร็ว และสืบทอดธุรกิจต่อเนื่องมาถึงรุ่นที่ 3 และรุ่นที่ 4 ขณะที่ธุรกิจครอบครัวที่เกิดขึ้นใหม่ช่วงหลังๆ จะเป็นการดำเนินงานโดยรุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 ในธุรกิจใหม่ๆ

จะเห็นได้ว่า ณ จุดเริ่มต้นกิจการ ธุรกิจครอบครัวเริ่มพัฒนามาจากธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก อาศัยแหล่งเงินทุนจากภายในครอบครัวและเครือข่าย และเงินจากกิจการมาใช้ในการขยายฐานธุรกิจ ก่อนขยายขยายหาแหล่งเงินทุนจากภายนอกกิจการ อาทิ การขอสินเชื่อธนาคารพาณิชย์ การออกหุ้นกู้ เป็นต้น เมื่อธุรกิจต้องการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น หรือเริ่มมีการข้อมจำกัดในการขอสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ ธุรกิจครอบครัวได้เข้าจดทะเบียนซื้อขายในตลาดหุ้นไทย เพื่ออาศัยกลไกการระดมทุนในการระดมทุนจากบุคคลภายนอก

เมื่อธุรกิจครอบครัว (family business) มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ย่อมมีการจ้างงานบุคคลภายนอกครอบครัว มีการจัดจ้างหน่วยงานภายนอกผ่านเครือข่ายห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) และแน่นอนว่ามีบทบาทสำคัญในการจ่ายภาษีเงินได้ให้แก่ภาครัฐ ดังนั้น จึงถือได้ว่าธุรกิจครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ

57% ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหุ้นไทยจัดเป็นธุรกิจครอบครัว มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด คิดเป็น 43% ของมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวมทั้งตลาด (total market capitalization) โดยกระจายตัวในทั้ง SET และ mai และในเกือบทุกหมวดธุรกิจ

ในการศึกษานี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจครอบครัว (family business) ของบริษัทจดทะเบียนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ (ตลาดหุ้นไทย) จากข้อมูลจากการถือครองหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 อันดับแรกของบริษัทจดทะเบียนแต่ละบริษัทที่มีการปิดสมุดทะเบียนล่าสุดในปี 2566¹ จำนวน 791 บริษัท พบว่า 451 บริษัท หรือ 57%

¹ พิจารณาตามรายชื่อบริษัทจดทะเบียนทั้งหมด ณ สิ้นปี 2565 จากข้อมูลจากการปิดสมุดทะเบียนล่าสุดของบริษัทจดทะเบียน ในช่วงเดือนมกราคม – 15 กรกฎาคม 2566

ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหุ้นไทย จัดเป็นธุรกิจครอบครัวตามตามคำนิยามธุรกิจครอบครัวในการศึกษานี้² (ภาพที่ 1) โดยบริษัทจดทะเบียนกลุ่มนี้ มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด คิดเป็น 43% ของมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (total market capitalization)

ภาพที่ 1 นิยามของธุรกิจครอบครัวสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหุ้นไทย

ที่มา: SET Research ฝ่ายวิจัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัว กระจายตัวอยู่ในเกือบทุกหมวดธุรกิจ ส่วนใหญ่อยู่ในหมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ หมวดพลังงานและสาธารณูปโภค หมวดพาณิชย์ หมวดการแพทย์ และกลุ่มบริการในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ

บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจดั้งเดิมของตระกูล ซึ่ง 331 บริษัทเป็นบริษัท จดทะเบียนซื้อขายใน SET และอีก 120 บริษัท เป็นบริษัทจดทะเบียนซื้อขายในหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนบริษัทที่จัดอยู่ในกลุ่มธุรกิจครอบครัวเมื่อเทียบกับบริษัทจดทะเบียนทั้งตลาด

ตลาด / หมวดธุรกิจ	บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัว	บริษัทจดทะเบียนที่ไม่จัดเป็นธุรกิจครอบครัว	รวม	%บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวต่อบริษัททั้งหมด
บริษัทจดทะเบียนใน SET	331	268	599	55%
อาหารและเครื่องดื่ม	39	14	53	74%
พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	35	21	56	63%
พลังงานและสาธารณูปโภค	26	40	66	39%
พาณิชย์	24	8	32	75%
การแพทย์	18	5	23	78%
สื่อและสิ่งพิมพ์	16	8	24	67%
วัสดุก่อสร้าง	15	5	20	75%
บริการรับเหมาก่อสร้าง	15	13	28	54%
เงินทุนและหลักทรัพย์	14	25	39	36%
เหล็ก และ ผลิตภัณฑ์โลหะ	13	9	22	59%

² ไม่นับรวมการเชื่อมโยงจากการแต่งงาน

ตลาด / หมวดธุรกิจ	บริษัทจดทะเบียน ที่เป็น ธุรกิจครบวงจร	บริษัทจดทะเบียน ที่ไม่จัดเป็น ธุรกิจครบวงจร	รวม	%บริษัทจดทะเบียน ที่เป็นธุรกิจ ครบวงจร ต่อบริษัททั้งหมด
ยานยนต์	12	7	19	63%
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	12	21	33	36%
ขนส่งและโลจิสติกส์	12	12	24	50%
แฟชั่น	11	8	19	58%
บรรจุภัณฑ์	11	9	20	55%
วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร	9	5	14	64%
ธุรกิจการเกษตร	8	4	12	67%
ของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์	8	3	11	73%
การท่องเที่ยวและสันทนาการ	7	7	14	50%
ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	6	9	15	40%
ประกันภัยและประกันชีวิต	5	14	19	26%
ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน	5	7	12	42%
ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	4	4	8	50%
ธนาคาร	3	8	11	27%
บริการเฉพาะกิจ	2	2	4	50%
กระดาษและวัสดุการพิมพ์	1		1	100%
บริษัทจดทะเบียนใน mai	120	72	192	63%
บริการ	32	20	52	62%
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	31	6	37	84%
สินค้าอุตสาหกรรม	26	14	40	65%
สินค้าอุปโภคบริโภค	10	5	15	67%
เทคโนโลยี	9	9	18	50%
ธุรกิจการเงิน	5	6	11	45%
ทรัพยากร	5	6	11	45%
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	2	6	8	25%
รวม	451	340	791	57%

ที่มา: SET Research ฝ่ายวิจัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

และพบว่าบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครบวงจรเหล่านี้กระจายตัวในเกือบทุกหมวดธุรกิจ โดยเฉพาะหมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ หมวดพลังงานและสาธารณูปโภค หมวดพาณิชย์ หมวด

การแพทย์ และกลุ่มบริการในตลาด mai ที่มีจำนวนบริษัทที่เป็นธุรกิจครบวงจรจำนวนมาก

หากพิจารณาสัดส่วนบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครบวงจรต่อจำนวนบริษัทจดทะเบียนในแต่ละรายหมวดธุรกิจที่อยู่ในตลาดหุ้นไทย พบว่า ในหมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดพาณิชย์ หมวดการแพทย์ หมวดวัสดุก่อสร้าง หมวดของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์ ที่ประมาณ 3 ใน 4 ของบริษัทจดทะเบียนทั้งหมดในหมวดธุรกิจนั้น ๆ เป็นธุรกิจครบวงจร

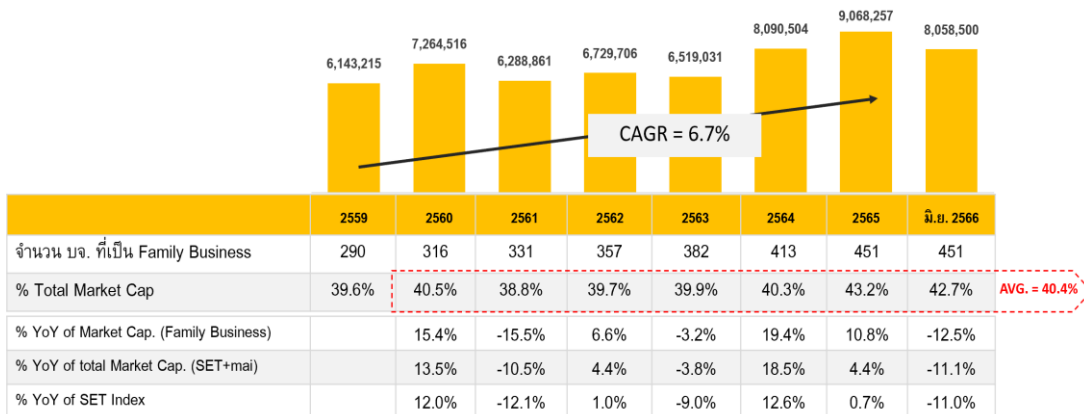
บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากขนาดของกิจการ การระดมทุน การสร้างรายได้และการสร้างผลกำไร

จากการพิจารณาการเติบโตของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นครอบครัวในด้านต่างๆ ในช่วงที่ผ่านมา จากภาพรวมด้านขนาดของกิจการ การระดมทุน การเติบโตของสินทรัพย์ การสร้างรายได้ และการสร้างผลกำไรให้กิจการ พบว่า

ในช่วงปี 2560 - 2565 บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวขยายตัวปีละ 6.7% เมื่อพิจารณาจากมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด อันเป็นผลจากการเติบโตของกิจการ

หากพิจารณาการเติบโตของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัว จากมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (market capitalization) ในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560 - 2565) ตามภาพที่ 2 พบว่า ณ สิ้นปี 2565 มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัว 451 บริษัทมีมูลค่ารวม 9.07 ล้านล้านบาท คิดเป็น 43.2% ของมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวมทั้งตลาด (total market Capitalization) โดยเมื่อพิจารณาการเติบโตของมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวในช่วงปี 2560 - 2565 พบว่า เติบโตเฉลี่ย (Compound Annual Growth Rate) ปีละ 6.7% โดยมีปัจจัยสนับสนุนสำคัญจากการปรับเพิ่มขึ้นของราคาหลักทรัพย์และการเข้าจดทะเบียนซื้อขายใหม่ (IPO) และผลประกอบการของกิจการ

ภาพที่ 2 มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวมของบริษัทที่เป็นธุรกิจครอบครัว (หน่วย: ล้านบาท)

ที่มา: SET Research ฝ่ายวิจัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2566 บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัว มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวม ลดลงมาอยู่ที่ 8.06 ล้านล้านบาท ลดลง 11.1% จากสิ้นปี 2565 ที่สำคัญจากการลดลงของราคาหลักทรัพย์ โดยในช่วงเวลาดังกล่าว SET Index ปรับตัวลดลง 11.0% และยังไม่ได้พิจารณารวมถึงบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวที่เข้าจดทะเบียนซื้อขายในตลาดหุ้นไทยในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2566

ในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวเข้าจดทะเบียนซื้อขายในตลาดหุ้นไทย 149 บริษัท มีมูลค่าระดมทุนครั้งแรกกว่า 308,306 ล้านบาท คิดเป็น 58% ของมูลค่าระดมทุนทั้งหมดในตลาดกล่าวได้ว่าธุรกิจครอบครัวอาศัยกลไกจากการระดมทุนในตลาดหุ้นไทยเป็นแหล่งเงินทุนขยายกิจการ

จากการพิจารณากิจกรรมระดมทุนจากการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนครั้งแรก (Initial Public Offering: IPO) ในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 2) พบว่า ในเวลาดังกล่าวมีการระดมทุนผ่านกิจกรรม IPO ในตลาดหุ้นไทยทั้งหมดรวมทั้งหมด 212 บริษัท โดย 149 บริษัท จากทั้งหมด 212 บริษัทเป็นธุรกิจครอบครัว หรือ 70% ของบริษัทที่ระดมทุนผ่านกิจกรรม IPO เป็นธุรกิจครอบครัว หรือ กล่าวอีกทางหนึ่งได้ว่า ธุรกิจครอบครัวอาศัยกลไกจากการระดมทุนในตลาดหุ้นไทยเป็นแหล่งเงินทุนกิจการ และเมื่อพิจารณามูลค่าการระดมทุน หรือ มูลค่า IPO³ ในช่วงเวลาเดียวกัน พบว่า ธุรกิจครอบครัวมีมูลค่าระดมทุนรวมสูงกว่า 308,306 ล้านบาท หรือคิดเป็น 58% ของมูลค่า IPO ทั้งหมด ซึ่งมีทิศทางเดียวกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด⁴ (Market Cap) ณ วันที่เข้าซื้อขายวันแรก ที่มีมูลค่ารวม 1.5 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็น 60% ของ Market Cap รวมของบริษัทที่ IPO ทั้งหมดในช่วงเวลาดังกล่าว

ตารางที่ 2 ข้อมูลการระดมทุนครั้งแรกที่เกิดขึ้นในปี 2559 - 2565

จำแนกตาม จำนวนบริษัท มูลค่าระดมทุน และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ณ สิ้นวันซื้อขายวันแรก

IPO Year	ภาพรวมการ IPO รวมทั้งตลาด			ภาพรวมการ IPO ของ บจ. ที่เป็นธุรกิจครอบครัว			เปรียบเทียบ บจ. ที่เป็นธุรกิจครอบครัวต่อภาพรวม		
	จำนวน บจ. (บริษัท)	มูลค่า IPO (ล้านบาท)	Market Cap. วันแรก (ล้านบาท)	จำนวน บจ. (บริษัท)	มูลค่า IPO (ล้านบาท)	Market Cap. วันแรก (ล้านบาท)	% จำนวน บริษัท	% มูลค่า IPO	% Market Cap. วันแรก
2559	23	32,613	135,436	17	8,866	37,678	74%	27%	28%
2560	39	92,394	412,463	26	63,018	285,110	67%	68%	69%
2561	19	26,481	127,050	13	21,776	109,352	68%	82%	86%
2562	28	73,199	360,910	22	60,203	287,386	79%	82%	80%
2563	25	130,569	549,149	18	78,239	334,698	72%	60%	61%
2564	38	88,660	444,551	22	23,021	105,489	58%	26%	24%
2565	40	85,445	494,138	31	53,182	347,432	78%	62%	70%
รวม	212	529,361	2,523,697	149	308,306	1,507,144	70%	58%	60%

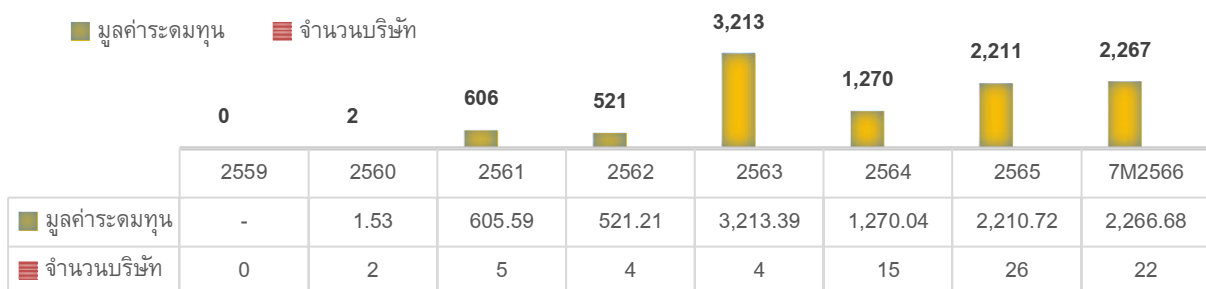
ที่มา: SET Research ฝ่ายวิจัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ภาพที่ 3 มูลค่าการระดมทุนผ่านตลาดรอง (Secondary offering) ในช่วงปี 2559 - กรกฎาคม 2566

ของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวที่ IPO ในช่วงปี 2559 - 2565

(หน่วย: ล้านบาท)

45 บริษัททำการระดมทุนผ่านตลาดรอง มีมูลค่าระดมทุนรวม 10,089 ล้านบาท

ที่มา: SET Research ฝ่ายวิจัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

³ มูลค่าระดมทุน คำนวณจาก หุ้นสามัญเพิ่มทุนใหม่ที่เสนอขายต่อประชาชนทั่วไป และการเสนอขายตามโครงการ ESOP

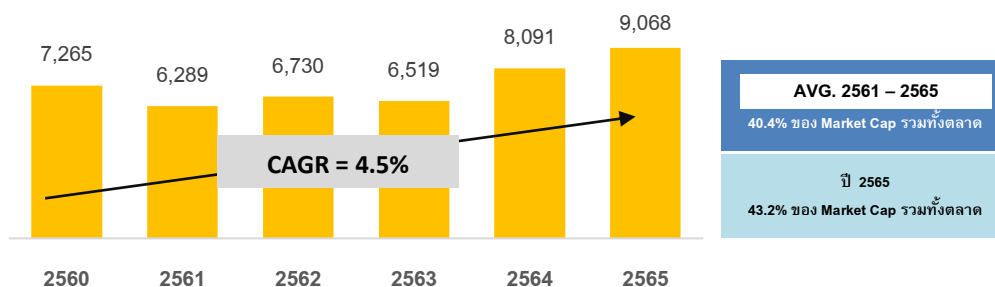
⁴ มูลค่าหลักทรัพย์ คำนวณจาก จำนวนหลักทรัพย์จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ และราคาเสนอขายต่อประชาชนครั้งแรก (IPO)

นอกจากนี้ ยังพบว่า บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจรอบครัวที่ทำ IPO ในช่วงปี 2559 - 2565 ทำการระดมทุนเพิ่มเติมผ่านตลาดรอง⁵ (ภาพที่ 3) 45 บริษัท จากทั้งหมด 149 บริษัท ด้วยมูลค่าระดมทุนรวมกว่า 10,089 ล้านบาท

และเพื่อเปรียบเทียบข้อมูลชุดเดียวกันของการเติบโตของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจรอบครัวเข้าจดทะเบียนซื้อขายในตลาดหุ้นไทยรวมทั้งหมด 451 บริษัทในช่วงปี 5 ปีล่าสุด จากมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Cap) มูลค่าสินทรัพย์รวม (Total Assets) รายได้รวม (Total Revenues) และกำไรสุทธิ⁶ พบว่า

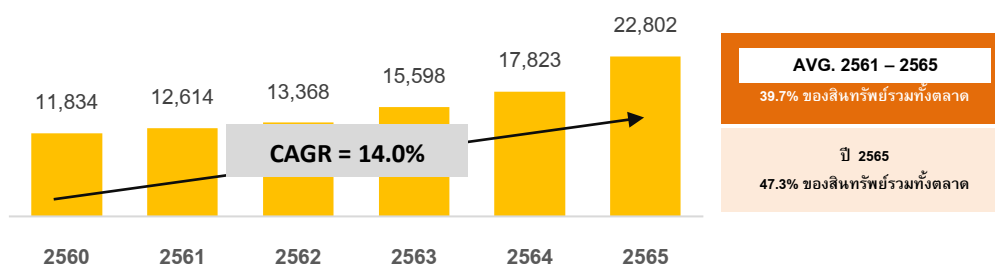
จากมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Cap) ณ สิ้นปี 2560 - 2565 พบว่า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจรอบครัวเข้าจดทะเบียนซื้อขายในตลาดหุ้นไทย มีมูลค่ารวมสูงถึง 40.4% ของมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวมทั้งตลาด (ภาพที่ 4) โดยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มนี้เติบโตถ่วงเฉลี่ย (CAGR) 4.5% ต่อปี โดยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มนี้ ณ สิ้นปี 2565 มีมูลค่ารวม 9.07 ล้านล้านบาท หรือ คิดเป็น 43.2% ของมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวมทั้งตลาด

ภาพที่ 4 มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Capitalization) ณ สิ้นปี 2560 - 2565 ของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจรอบครัว (หน่วย: พันล้านบาท)

ที่มา: SET Research ฝ่ายวิจัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ภาพที่ 5 มูลค่าสินทรัพย์ (Total Assets) ณ สิ้นปี 2560 - 2565 ของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจรอบครัว (หน่วย: พันล้านบาท)

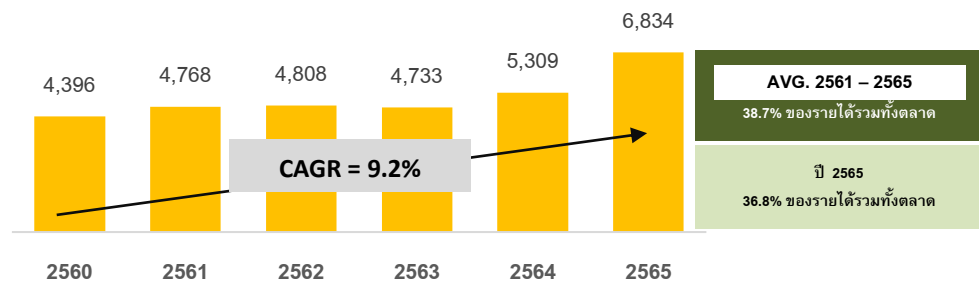
ที่มา: SET Research ฝ่ายวิจัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

⁵ การระดมทุนผ่านกิจกรรม 1) การออกหุ้นเพิ่มทุนเพื่อเสนอขายต่อประชาชนเป็นการทั่วไป (Public Offering :PO) 2) การออกหุ้นเพิ่มทุนเพื่อเสนอขายต่อบุคคลในวงจำกัด (Private Placement: PP) 3) การออกหุ้นเพิ่มทุนเพื่อเสนอขายต่อผู้ถือหุ้นเดิม (Right Offering: RO) 4) การเสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิ์ และ 5) การระดมทุนจากการแปลงสภาพ

⁶ พิจารณาภาพรวมของบริษัทจดทะเบียนที่จัดเป็นธุรกิจรอบครัว ไม่ได้พิจารณาการเติบโตของบริษัทจดทะเบียนแต่ละบริษัท

เมื่อพิจารณาจากสินทรัพย์รวม (Total Assets) ณ สิ้นปี 2560 - 2565 พบว่า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มูลค่าสินทรัพย์รวมของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวเข้าจดทะเบียนซื้อขายในตลาดหุ้นไทย มีมูลค่ารวมสูงถึง 39.7% ของมูลค่าสินทรัพย์รวมของบริษัทจดทะเบียนทั้งตลาด (ภาพที่ 5) โดยมูลค่าสินทรัพย์รวมของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มนี้เติบโตถ่วงเฉลี่ย (CAGR) สูงถึง 14.0% ต่อปี และเมื่อพิจารณาสินทรัพย์รวมของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มนี้จากผลประกอบการปีล่าสุด พบว่า ณ สิ้นปี 2565 มีมูลค่าสินทรัพย์รวม 22.80 ล้านล้านบาท คิดเป็น 37.3% ของมูลค่าสินทรัพย์รวมของบริษัทจดทะเบียนทั้งตลาด

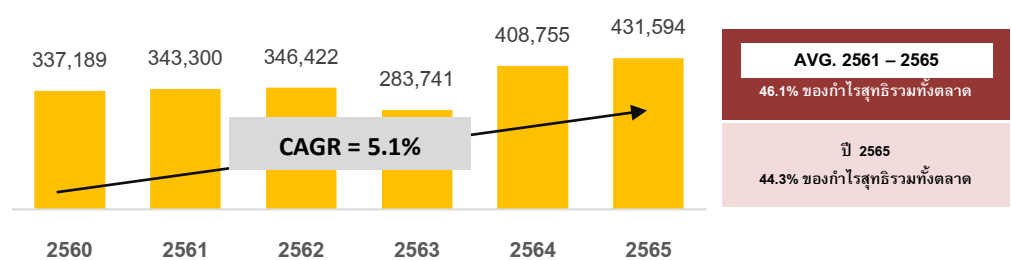
ภาพที่ 6 รายได้รวม (Total Revenue) ของปี 2560 - 2565
ของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัว
(หน่วย: พันล้านบาท)

ที่มา: SET Research ฝ่ายวิจัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เมื่อพิจารณาความสามารถในการสร้างรายได้และทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวเข้าจดทะเบียนในช่วงปี 2561 - 2565 พบว่า รายได้รวมโดยเฉลี่ยมีมูลค่ารวมสูงถึง 38.7% ของรายได้รวมของบริษัทจดทะเบียนทั้งตลาด (ภาพที่ 6) โดยรายได้รวมของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มนี้เติบโตถ่วงเฉลี่ย (CAGR) สูงถึง 9.2% ต่อปี และเมื่อพิจารณารายได้รวมของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มนี้จากผลประกอบการปีล่าสุด พบว่า ในปี 2565 มีรายได้รวม 6.83 ล้านล้านบาท คิดเป็น 36.8% ของรายได้รวมของบริษัทจดทะเบียนทั้งตลาด

ภาพที่ 7 กำไรสุทธิรวม (Net Profits) ของปี 2560 - 2565
ของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัว
(หน่วย: ล้านบาท)

ที่มา: SET Research ฝ่ายวิจัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ในส่วนของกำไรสุทธิรวมของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวเข้าจดทะเบียน พบว่า มีมูลค่ารวมสูงถึง 46.1% ของกำไรสุทธิรวมของบริษัทจดทะเบียนทั้งตลาด (ภาพที่ 7) โดยกำไรสุทธิรวมของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มนี้เติบโตถ่วงเฉลี่ย (CAGR) สูงถึง 5.1% ต่อปี และเมื่อพิจารณากำไรสุทธิรวมของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มนี้จากผลประกอบการปีล่าสุด พบว่า ในปี 2565 มีกำไรสุทธิรวม 431,594 ล้านบาท คิดเป็น 44.3% ของกำไรสุทธิรวมของบริษัทจดทะเบียนทั้งตลาด

จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่า ธุรกิจครอบครัวอาศัยกลไกระดมทุนในตลาดหุ้นไทยเป็นแหล่งเงินทุนในการขยายกิจการ โดยทำการระดมทุนในในตลาดแรกและตลาดรอง และบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด สิทธิทรัพย์รวม ตลอดจนการสร้างรายได้และทำกำไร

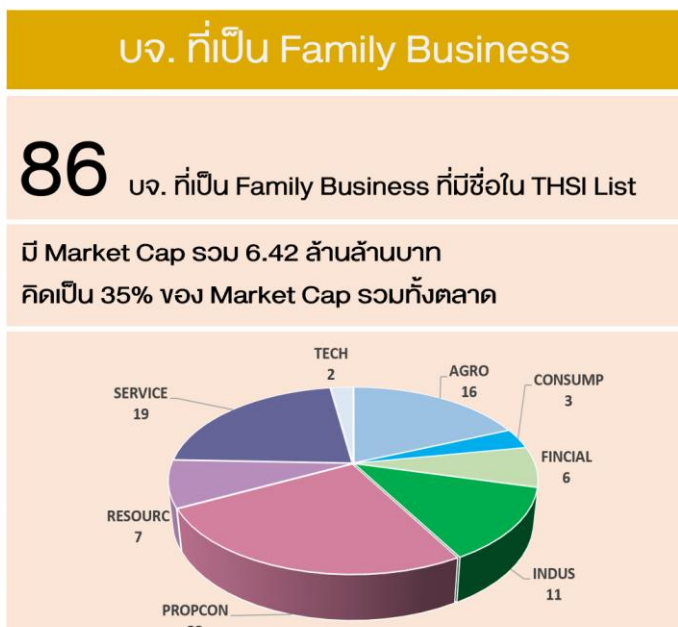

บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวให้ความสำคัญกับการพัฒนาเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืน โดย 86 บริษัท ผ่านการคัดเลือกและอยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน THSI ประจำปี 2565 โดยบริษัทกลุ่มนี้มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวม 6.42 ล้านล้านบาท คิดเป็น 35% ของมูลค่าหลักทรัพย์รวมทั้งตลาด

นอกจากการเติบโตอย่างต่อเนื่องของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวแล้ว พบว่า บริษัทในกลุ่มดังกล่าวให้ความสำคัญกับการพัฒนาเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนด้วย

เมื่อพิจารณาจากภาพรวมทั้งตลาดจากรายชื่อหุ้นยั่งยืน THSI (Thailand Sustainability Investment) ประจำปี 2565 พบว่าบริษัทจดทะเบียนผ่านการคัดเลือก 170 บริษัท มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวม 14 ล้านล้านบาท คิดเป็น 72% ของมูลค่าหลักทรัพย์รวมทั้งตลาด และพบว่าเมื่อพิจารณาจากรายชื่อบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวมี 86 บริษัทจากทั้งหมด 451 บริษัท ผ่านการคัดเลือกและอยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน ประจำปี 2565 โดยบริษัทกลุ่มนี้มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวม 6.42 ล้านล้านบาท คิดเป็น 35% ของมูลค่าหลักทรัพย์รวมทั้งตลาด⁷ (ภาพที่ 8)

ภาพที่ 8 สถิติเกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน ของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัว

ที่มา: SET Research ฝ่ายวิจัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

⁷ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนที่จัดเป็นธุรกิจครอบครัว ใช้ข้อมูล ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2566

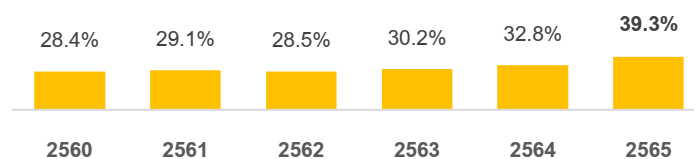

บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยในปี 2565 รายได้รวมของบริษัทกลุ่มนี้มีมูลค่ารวมสูงถึง 39.3% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และมีบทบาทสำคัญในการจ้างงานในตลาดแรงงาน

จะเห็นได้ว่า ธุรกิจครอบครัวมีการพัฒนาการจากธุรกิจขนาดเล็ก ดำเนินงานในหลากหลายธุรกิจ มีการเติบโตดี ส่วนใหญ่มีประวัติประกอบกิจการยาวนาน โดยพบว่าอายุนับตั้งแต่ก่อตั้งโดยเฉลี่ยของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวอยู่ที่ประมาณ 34 ปี โดยบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มนี้มีอายุนับตั้งแต่ก่อตั้งยาวนานที่สุดนานถึง 146 ปี ซึ่งยาวนานกว่าการก่อตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

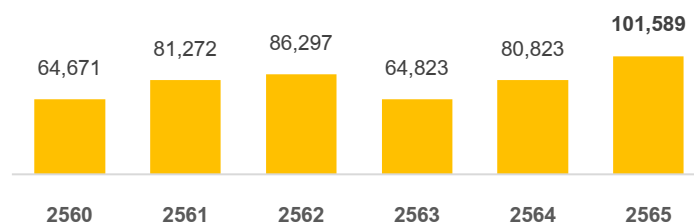
และแน่นอนว่าธุรกิจครอบครัวเหล่านี้มีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตของเศรษฐกิจประเทศไทย โดยเมื่อพิจารณารายได้รวมของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ⁸ ในช่วงปี 2560 - 2565 (ภาพที่ 9) พบว่า ในปี 2565 บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวมีรายได้สูงถึง 39.3% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) หรือเฉลี่ย 31.4% ในช่วงปี 2560 - 2565

ภาพที่ 9 สัดส่วนของรายได้รวม (Total Revenue) ของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัว ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในช่วงปี 2560 - 2565 (หน่วย: %)

ที่มา: SET Research ฝ่ายวิจัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ภาพที่ 10 ภาษีเงินได้นิติบุคคล ปี 2560 - 2565 ของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัว (หน่วย: ล้านบาท)

ที่มา: SET Research ฝ่ายวิจัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวมีส่วนร่วมการพัฒนาประเทศไทย ในฐานะผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลอีกด้วย (ภาพที่ 10) โดยในปี 2565 บริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัว 451 บริษัท จ่ายภาษีเงินได้

⁸ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product at Current Market Prices (Original)) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

นิติบุคคลรวมสูงกว่า 101,589 ล้านบาท หรือ คิดเป็น 27.1% ของภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทจดทะเบียนทั้งหมดในตลาดหุ้นไทยที่จ่ายให้ภาครัฐในปี 2565⁹ หรือคิดเป็น 13.6% ของภาษีเงินได้นิติบุคคลทั้งระบบที่กรมสรรพากรจัดเก็บในปี 2565

ภาพที่ 11 จำนวนพนักงานของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัว

(หน่วย: คน)

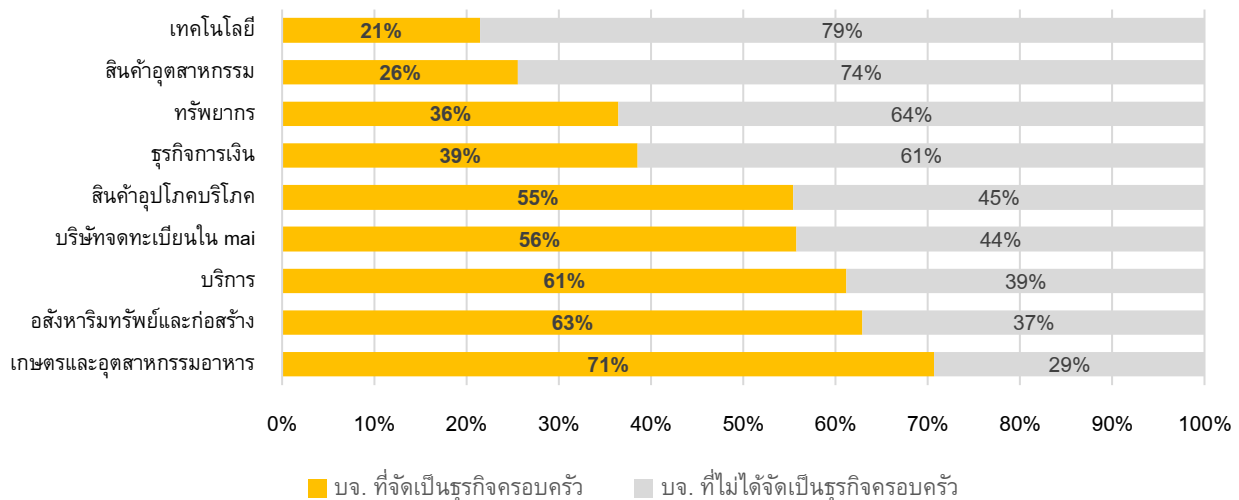
% ต่อจำนวนพนักงานทั้งหมดของบริษัทจดทะเบียนใน SET และ mai

ที่มา: SET Research ฝ่ายวิจัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ภาพที่ 12 สัดส่วนของจำนวนพนักงานของบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัว ต่อ จำนวนพนักงานทั้งหมดของ บจ.

ข้อมูล ณ สิ้นปี 2564 จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

(หน่วย: %)

ที่มา: SET Research ฝ่ายวิจัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

และบริษัทจดทะเบียนจดทะเบียนเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศผ่านการจ้างงาน (ภาพที่ 11) โดยในปี 2564 มีการจ้างพนักงานรวมสูงถึง 925,256 คน โดยเฉพาะการจ้างงานในกลุ่มเกษตรและอาหาร กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และกลุ่มบริการ ที่บริษัทเหล่านี้มีการจ้างพนักงานในสัดส่วนที่มากกว่า 60% ของจำนวนพนักงานทั้งหมดที่มีการจ้างงานในกลุ่มอุตสาหกรรมนั้นๆ

⁹ ภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทจดทะเบียนทั้งหมดในตลาดหุ้นไทยจ่ายให้ภาครัฐในปี 2565 ประมาณ 375,021 ล้านบาท อ้างอิงจากรายงาน SET Note ฉบับที่ 8/2566 เรื่อง “ตลาดหุ้นไทย: บทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจไทยกับการมีส่วนร่วมในการจ่ายภาษีให้ภาครัฐ”

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ธุรกิจครอบครัวในประเทศไทยกระจายตัวในหลากหลายธุรกิจ และอาศัยกลไกการระดมทุนในตลาดหุ้นไทยเสริมสร้างการเติบโต และบริษัทจดทะเบียนที่เป็นธุรกิจครอบครัวเติบโตได้ดีในตลาดหุ้นไทย และบริษัทจดทะเบียนเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการเติบโตของเศรษฐกิจไทย ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งในบทบาทของหน่วยงานสร้างรายได้ ผู้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลให้ภาครัฐ และหน่วยงานกระจายรายได้จากการจ้างงานพนักงาน ดังนั้น หากทุกภาคส่วนช่วยกันเสริมสร้างให้ “ธุรกิจครอบครัว” มีความแข็งแกร่ง เท่ากับว่าเราช่วยกันสร้างฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจไทย
